International Journal of Social and Humanities Sciences Research
JSHSR
Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi
Uluslararası Hakemli Dergi- International Refereed Journal
ISSN: 2459-1149

Received-Makale Geliş Tarihi 30.07.2026
Published-Yayınlanma Tarihi 30.09.2026
Volume-Cilt (Issue-Sayı), ss/pp 13 (135),1595-1607

Research Article /Araştırma Makalesi
10.5281/zenodo.23070508

Emirhan Güler
https://orcid.org/0009-0007-4985-9915
Anadolu Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Piyano Anasanat Dalı Eskişehir/ Türkiye
ROR Id: https://ror.org/05nz37n09

Doç. Dr. Özge Güncan
https://orcid.org/0000-0002-6376-5743
Anadolu Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Piyano Anasanat Dalı Eskişehir/ Türkiye
ROR Id: https://ror.org/05nz37n09

Ludwig van Beethoven Op.31 No.2 Tempest Sonatında Anlatı ve Yorum: Performans Pratiği Üzerine Bir İnceleme

Narrative and Interpretation in Ludwig van Beethoven's Piano Sonata, Op. 31 No. 2 "Tempest": A Study on Performance Practice

ÖZET

Ludwig van Beethoven'ın Op. 31 No. 2 Re minör Piyano Sonatı "Tempest", klasik sonat formunun sınırlarını genişleten ve dramatik anlatımı ön plana çıkaran önemli eserlerden biridir. Bu Sonat'ın üzerine yapılan çalışmaların büyük bölümü form analizi, armonik yapı ve tarihsel bağlam üzerinde yoğunlaşırken, yapısal bulguların performans pratiğiyle ilişkisi daha sınırlı biçimde ele alınmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Sonat'ın yapısal analiz ve performans pratiği ilişkisi çerçevesinde incelemektir. Çalışmada özellikle dramatik gerilim, tempo ilişkileri, recitative pasajlarının işlevi, artikülasyon kullanımı gibi unsurlar değerlendirilmiştir. Araştırmada nitel yöntem benimsenmiş; nota analizi, literatür incelemesi ve performans gözlemleri birlikte kullanılmıştır. Elde edilen bulgular, Tempest Sonatı'nı yalnızca biçimsel bir yapı olarak değil, performans kararlarını doğrudan etkileyen bir süreç olarak değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Özellikle zamansal esneklik ve artikülasyon tercihleri, eserin dramatik bütünlüğünü destekleyen temel performans unsurları olarak öne çıkmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Ludwig van Beethoven, Tempest Sonatı, Yapısal Analiz, Performans Pratiği, Dramatik Anlatı.

ABSTRACT

Ludwig van Beethoven's Piano Sonata in D minor, Op. 31 No. 2, known as the Tempest Sonata, is widely regarded as one of the composer's most innovative works, expanding the expressive and structural possibilities of the classical sonata. While previous studies have primarily focused on its formal design, harmonic language, and historical context, the relationship between the sonata's structural characteristics and performance practice has received comparatively limited attention. This study aims to examine the work from the perspective of the interaction between structural analysis and performance practice. Particular attention is given to dramatic tension, tempo relationships, the function of the recitative passages, and the role of articulation in shaping musical interpretation. The research adopts a qualitative approach, combining score analysis, a review of the relevant literature, and performance-based observations. The findings indicate that the Tempest Sonata should be understood not only as a formal musical structure but also as an interpretative process that directly influences performance decisions. In particular, temporal flexibility and articulation emerge as essential performance elements that contribute significantly to the work's dramatic coherence, expressive continuity, and overall musical integrity.
Keywords: Ludwig van Beethoven, Tempest Sonata, Structural Analysis, Performance Practice, Dramatic Narrative.

1. GİRİŞ

Ludwig van Beethoven'ın 1802 yılında bestelediği Op. 31 piyano sonatları, bestecinin biçimsel anlayışında belirgin değişimlerin gözlemlendiği bir döneme karşılık gelmektedir. Bu dönemde Beethoven, klasik sonat formunun temel yapısını korurken dramatik anlatımı ve yapısal gerilimi daha belirgin hale getiren yeni bir yaklaşım geliştirmiştir. Op. 31 No. 2 Re minör Piyano Sonatı ("Tempest"), Beethoven'ın klasik sonat formuna yaklaşımındaki dönüşümün dikkat çekici örneklerinden biri olarak değerlendirilmektedir (Karlıdağ, 2022; Pekdemir Peker, 2024).

Bu eserin üzerine yapılan çalışmaların büyük bölümü form analizi, armonik yapı ve tarihsel bağlam üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bununla birlikte, yapısal analiz bulgularının performans pratiğine nasıl aktarılacağı konusu daha sınırlı biçimde ele alınmıştır. Oysa bir piyano eserinin yalnızca teorik açıdan incelenmesi yeterli değildir; bu çözümlemelerin tempo, artikülasyon, yorum tercihleri ve zamansal esneklik gibi performans unsurlarına nasıl yansıyacağı da önem taşımaktadır. Nitekim piyano literatüründe de vurgulandığı üzere, nota metnindeki dinamik, artikülasyon ve dokusal ayrıntılar, icracının biçimsel yapıyı sese dönüştürürken aldığı yorumsal kararları ve performans tercihlerini doğrudan belirleyen temel göstergelerdir (Barutcu, 2026).

Çalışmada eserin dramatik yapısını oluşturan temel unsurların performans kararlarını nasıl etkilediği değerlendirilmiştir. Böylece yapısal analiz ile icra pratiği arasında daha bütüncül bir ilişki kurulması hedeflenmiştir.

2. AMAÇ VE ÖNEM

Bu çalışmanın amacı, Ludwig van Beethoven'ın Op. 31 No. 2 Piyano Sonatı'nı yapısal analiz ve performans pratiği ilişkisi çerçevesinde incelemektir. Çalışmada özellikle dramatik gerilim, tempo ilişkileri, recitative pasajlarının işlevi, artikülasyon kullanımı gibi unsurların performans üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir.

Bu Sonatın üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde, araştırmaların büyük ölçüde form analizi, armonik yapı ve tarihsel bağlam üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Buna karşın, analitik bulguların doğrudan performans pratiğiyle ilişkilendirildiği çalışmaların daha sınırlı olduğu dikkat çekmektedir. Bu çalışma, söz konusu boşluğa katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Çalışmanın önemli yönlerinden biri, yapısal analiz ile performans kararlarını birlikte ele almasıdır. Özellikle tempo esnekliği, artikülasyon kullanımı gibi performans unsurlarının yalnızca teknik tercihler değil, aynı zamanda eserin dramatik yapısının bir parçası olduğu düşünülmektedir. Çalışmanın bir diğer önemli yönü ise pedagojik katkısıdır. Elde edilen bulguların Beethoven sonatlarının yorumlanması ve öğretimi açısından yol gösterici bir çerçeve sunabileceği düşünülmektedir.

3. KLASİK DÖNEM VE BEETHOVEN'IN MÜZİK ANLAYIŞI

3.1. Klasik Dönem Müzik Anlayışı

Klasik dönem, müzik tarihinde biçimsel denge, açıklık ve yapısal bütünlük anlayışının belirginleştiği bir dönem olarak değerlendirilmektedir. Bu süreçte müzikal yapıların belirli form şemaları içerisinde organize edildiği, tonal ilişkilerin daha sistematik biçimde kullanıldığı ve armonik yapının dengeli bir yapı anlayışı üzerine kurulduğu görülmektedir. Craw (1948), klasik dönem müziğinin nesnel anlatım anlayışı, biçimsel kontrol ve tonal açıklık gibi özelliklerle öne çıktığını belirtmektedir. Ayrıca dönemin armonik dili temel düzeyde tonal merkezler etrafında şekillenmekte ve müzikal gerilim kontrollü modülasyonlarla yapılandırılmaktadır. Böylece yapısal düzen, yalnızca teknik bir gereklilik değil, müzikal anlatının temel bileşenlerinden biri hâline gelmektedir.

Klasik dönem içerisinde sonat formu, çalgısal müziğin temel organizasyon modellerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Karlıdağ'a (2022) göre sonat formu yalnızca biçimsel bir şema değil; bestecilerin müzikal düşüncelerini yapılandırdıkları önemli bir anlatım alanıdır. Özellikle sergi, gelişme ve yeniden sergileme bölümleri arasındaki ilişkiler, müzikal gerilim ve çözülme mekanizmasının kurulmasında belirleyici rol oynamaktadır. Beethoven'ın sonatlarında ise form anlayışının teknik sınırların ötesine geçerek anlatısal bir işlev kazandığı dikkat çekmektedir.

Klasik dönem müziğinde armonik yapı genel olarak tonal merkez anlayışına dayalıdır. Ancak dönem ilerledikçe bestecilerin daha yoğun modülasyonlar ve genişletilmiş tonal ilişkiler kullanmaya başladıkları görülmektedir. Beethoven'ın eserlerinde klasik dönem form anlayışının korunmasına rağmen, bu yapının daha yoğun bir ifade alanına dönüştürüldüğü dikkat çekmektedir. Pekdemir Peker (2024), Beethoven'ın

klasik formları korurken aynı zamanda onları genişleten ve dönüştüren bir yaklaşım geliştirdiğini ifade etmektedir. Özellikle piyano sonatlarında görülen bu anlayış, klasik dönem ile romantik dönem estetiği arasında önemli bir geçiş alanı oluşturmaktadır.

Sonat formunun işlevi yalnızca teknik bir organizasyon modeliyle sınırlı değildir. Aynı zamanda müzikal karşıtlıkların düzenlenmesini sağlayan yapısal bir anlatım modeli olarak da önem taşımaktadır. Risvas (2016), Tempest Sonatı üzerine yaptığı değerlendirmede Beethoven'ın geleneksel sonat yapısını korurken dramatik gerilim ilişkilerini daha belirsiz ve dinamik bir yapıya dönüştürdüğünü belirtmektedir. Özellikle tonal merkez çevresinde dolaşan ancak kesin çözülmeyi geciktiren yapı anlayışı, Tempest Sonatı'nın anlatı yoğunluğunu belirleyen temel unsurlardan biri olarak öne çıkmaktadır. Böylece Beethoven'ın klasik dönem biçim anlayışını tamamen terk etmeden, onu daha yoğun bir ifade düzeyine taşıdığı görülmektedir.

3.2. Beethoven'ın Stil Özellikleri

Ludwig van Beethoven, klasik dönem ile romantik dönem arasında estetik bir geçiş sağlayan en önemli bestecilerden biri olarak kabul edilmektedir. Bestecinin müzik anlayışı, klasik dönemin biçimsel disiplinini tamamen terk etmeden daha bireysel, yoğun ve anlatı odaklı bir yapıya yönelmektedir. Bu yaklaşım özellikle piyano sonatlarında açık biçimde hissedilmektedir. Pekdemir Peker'e (2024) göre Beethoven'ın piyano müziği yalnızca teknik gelişim açısından değil, anlatımsal ve düşünsel boyut bakımından da sonraki dönem bestecileri üzerinde güçlü etkiler bırakmıştır. Böylece piyano yazısı teknik bir alan olmanın ötesine geçerek doğrudan anlatısal bir ifade aracına dönüşmektedir.

Beethoven'ın stil özellikleri incelendiğinde müzikal gerilim anlayışının önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Ani dinamik değişimler, yoğun ritmik hareketler ve beklenmedik armonik geçişler, bestecinin müzik dilinin temel özellikleri arasında yer almaktadır. Craw (1948), Beethoven'ın klasik dönem içerisindeki biçimsel kontrol anlayışını korurken müzikal gerilimi daha yoğun biçimde yapılandırdığını ve böylece dönemin geleneksel ifade anlayışını genişlettiğini belirtmektedir. Tempest Sonatı gibi eserlerde gerilimin yalnızca tematik karşıtlıklarla değil, ritmik yoğunluk ve tonal belirsizlik aracılığıyla da kurulduğu görülmektedir.

Beethoven'ın piyano yazısında dikkat çeken bir diğer unsur, çalgının dramatik anlatının doğrudan taşıyıcısı hâline gelmesidir. Bu yaklaşım; geniş ses alanı kullanımı, dinamik kontrastlar ve ritmik baskı aracılığıyla belirginleşmektedir. Karlıdağ (2022), Beethoven'ın sonat formuna yaklaşımında geleneksel yapıyı korurken aynı zamanda biçimsel sınırları genişleten yenilikçi bir anlayış geliştirdiğini ifade etmektedir. Bu durum, Beethoven'ın piyano sonatlarında yapısal bütünlük ile anlatısal yoğunluk arasında güçlü bir ilişki kurduğunu göstermektedir.

Sonat özelinde değerlendirildiğinde ritim, tempo ve metrik yapı yalnızca teknik organizasyon unsurları olarak değil, doğrudan anlatıyı şekillendiren temel bileşenler olarak işlev görmektedir. Rothstein'a (2009) göre Tempest Sonatı'nda tempo ilişkileri ve ritmik yapı, performans pratiğini doğrudan etkileyen anlatısal araçlara dönüşmektedir. Özellikle Largo ve Allegro karakterleri arasındaki karşıtlık, eserin gerilim organizasyonunun temel belirleyicilerinden biri olarak değerlendirilmektedir. Bu yaklaşım, yorum sürecinde ritmik yapının yalnızca teknik doğruluk açısından değil, müzikal sürekliliğin korunması bakımından da ele alınması gerektiğini göstermektedir.

3.3. Beethoven'ın Erken, Orta ve Geç Dönemleri

Beethoven'ın bestecilik yaşamı genel olarak erken dönem, orta dönem ve geç dönem olmak üzere üç ana başlık altında incelenmektedir. Bu sınıflandırma, bestecinin müzikal dilindeki dönüşümlerin ve estetik yaklaşımındaki değişimlerin daha sistematik biçimde değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır. Pekdemir Peker (2024), Beethoven'ın özellikle piyano sonatları aracılığıyla klasik dönem ile romantik dönem arasında estetik bir köprü oluşturduğunu ifade etmektedir. Süreç ilerledikçe bestecinin müzik dilinin daha bireysel ve yoğun bir anlatım anlayışına yöneldiği görülmektedir.

3.3.1. Erken Dönem

Beethoven'ın erken dönem eserlerinde klasik dönem biçim anlayışının belirgin etkileri görülmektedir. Bu dönemde besteci, özellikle sonat formu ve tonal yapı bakımından geleneksel çerçeveyi büyük ölçüde korumaktadır. Bununla birlikte erken dönem eserlerinde bile dinamik kontrastların ve güçlü geçişlerin belirgin biçimde kullanılmaya başlandığı dikkat çekmektedir. Karlıdağ'a (2022) göre Beethoven, erken dönem sonatlarında klasik form anlayışını sürdürmekle birlikte çalgısal yazıyı daha yoğun bir anlatım alanına dönüştürmeye başlamıştır. Bu yaklaşım, bestecinin ilerleyen dönemlerde geliştireceği anlatısal yoğunluğun erken izleri olarak değerlendirilebilir.

3.3.2. Orta Dönem

Beethoven'ın orta dönemi, bestecinin müzikal dilinde daha özgür ve yoğun bir yaklaşım geliştirdiği dönem olarak değerlendirilmektedir. Bu süreçte armonik yapı genişlemiş, ritmik gerilim yoğunlaşmış ve eserlerin anlatısal boyutu daha belirgin hâle gelmiştir. Tempest Sonatı da bu dönemin dikkat çekici örneklerinden biri olarak kabul edilmektedir. Risvas'a (2016) göre Tempest Sonatı özellikle tonal belirsizlik, ritmik yoğunluk ve gerilim organizasyonu bakımından Beethoven'ın orta dönem estetiğini güçlü biçimde yansıtmaktadır.

Bu dönemde Beethoven'ın klasik dönem sınırlarını tamamen reddetmeden mevcut yapıları daha yoğun bir ifade düzeyine taşıdığı görülmektedir. Özellikle Sonatı'n ilk bölümünde görülen Largo–Allegro karşıtlığı ve recitative pasajları, eserin anlatı organizasyonunu belirleyen temel unsurlar arasında yer almaktadır. Böylece Beethoven'ın müzikal gerilimi yalnızca armonik yapı üzerinden değil, tempo ilişkileri ve ritmik yoğunluk aracılığıyla da kurduğu anlaşılmaktadır.

3.3.3. Geç Dönem

Beethoven'ın geç dönem eserlerinde daha deneysel bir müzik anlayışına yöneldiği görülmektedir. Bu dönemde kontrpuan kullanımı, biçimsel özgürlük ve yoğun anlatım anlayışı ön plana çıkmaktadır. Pekdemir Peker'e (2024) göre Beethoven'ın geç dönem eserleri yalnızca teknik açıdan değil, düşünsel ve estetik açıdan da müzik tarihinde önemli bir dönüşüm noktası oluşturmaktadır.

Geç dönem eserlerinde tonal ilişkilerin daha karmaşık hâle geldiği, biçimsel sınırların esnetildiği ve müzikal düşüncenin daha soyut bir anlatım anlayışına yöneldiği dikkat çekmektedir. Bu durum Beethoven'ın yalnızca klasik dönemin bir temsilcisi değil, aynı zamanda romantik dönem estetiğinin hazırlayıcı figürlerinden biri olarak değerlendirilmesine neden olmaktadır. Bestecinin geç dönem eserlerinde görülen özgür yaklaşım, sonraki dönem bestecileri üzerinde de belirleyici etkiler bırakmıştır.

4. TEMPEST SONATI'NIN BEETHOVEN'IN MÜZİK ANLAYIŞINDAKİ YERİ

Op. 31 No. 2 Re minör eseri, Beethoven'ın orta dönem estetiğine geçiş sürecini yansıtan önemli eserlerden biri olarak değerlendirilmektedir. Eserde görülen tonal belirsizlik, ritmik yoğunluk ve gerilim ilişkileri, bestecinin klasik dönem sınırlarını genişletmeye başladığını göstermektedir. Risvas'a (2016) göre özellikle ilk bölümde yer alan Largo–Allegro karşıtlığı, eserin anlatısal merkezini oluşturmakta ve tonal merkez duygusunun sürekli ertelenmesine neden olmaktadır. Böylece Tempest Sonatı'nın yalnızca biçimsel açıdan değil, anlatı anlayışı bakımından da Beethoven'ın dönüşüm sürecini yansıtan önemli eserlerden biri olduğu görülmektedir.

Eserin dikkat çeken özelliklerinden biri, sınırlı sayıdaki müzikal malzemenin sürekli dönüştürülerek bütünlüklü bir yapı oluşturmasıdır. Beethoven'ın dramatik anlatıyı yalnızca tematik çeşitlilik üzerinden değil, mevcut materyalin dönüşümü aracılığıyla kurduğu anlaşılmaktadır. Kahveci'ye (2026) göre eserin yapısal bütünlüğü, motiflerin dönüşümü ve tekrar eden gerilim ilişkileri üzerinden şekillenmektedir. Bu yaklaşım, Tempest Sonatı'nın yüzeyde parçalı gibi görünen yapısının derin düzeyde kontrollü bir organizasyona sahip olduğunu göstermektedir.

Rothstein'a (2009) göre Tempest Sonatı'nda ritim, tempo ve metrik yapı yalnızca teknik organizasyon unsurları değildir; doğrudan performansı şekillendiren anlatısal araçlar olarak işlev görmektedir. Özellikle recitative pasajlarında görülen zamansal esneklik ve ritmik belirsizlik, eserin anlatı yoğunluğunu güçlendiren temel unsurlar arasında yer almaktadır. Bu nedenle Tempest Sonatı'nın yorumlanmasında yapısal analiz ile performans pratiği arasındaki ilişkinin birlikte değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

Beethoven'ın klasik dönem form anlayışını tamamen terk etmeden onu daha yoğun bir anlatı düzeyine taşıdığı önemli eserlerden biri olarak öne çıkmaktadır. Özellikle yapısal analiz ile performans pratiği arasındaki ilişkinin belirgin biçimde hissedildiği bu eser, Beethoven'ın piyano sonatları içerisindeki dikkat çekici örneklerden biri olarak değerlendirilmektedir.

5. LİTERATÜR TARAMASI

Bu Sonat üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde, araştırmaların büyük ölçüde form analizi, armonik yapı, dönem estetiği ve Beethoven'ın bestecilik anlayışı üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bununla birlikte, yapısal analiz bulgularının performans pratiğiyle doğrudan ilişkilendirildiği çalışmaların daha sınırlı olduğu dikkat çekmektedir. Özellikle tempo esnekliği, yorum tercihleri ve artikülasyon gibi performans unsurlarının yapısal analiz çerçevesinde değerlendirilmesi, literatürde yeterince ayrıntılı biçimde ele alınmamıştır.

Beethoven'ın Op. 31 sonatları üzerine yapılan tarihsel ve biçimsel çalışmalar, bestecinin klasik sonat formuna yaklaşımındaki dönüşümü açıklamak açısından önemli veriler sunmaktadır. Craw (1948), Tempest Sonatı'nın tarihsel ve biçimsel özelliklerini inceleyerek Beethoven dönemindeki piyano mekanizmasının eserin yapısı üzerindeki etkilerine dikkat çekmiştir. Araştırmacı, özellikle yorum tercihleri ve dönem piyanolarının akustik özelliklerinin eserin yorumlanmasında belirleyici olduğunu vurgulamaktadır.

Risvas (2016), Tempest Sonatı'nın birinci bölümünü morfolojik bütünlük açısından ele almış ve Largo-Allegro karşıtlığının klasik sonat formundan farklı bir dramatik yapı oluşturduğunu belirtmiştir. Çalışmada özellikle açılıştaki tonal belirsizlik ve yapısal gerilim üzerinde durulmuştur. Rothstein (2009) ise Tempest Sonatı'nı ritim, tempo ve metrik yapı açısından incelemiş; eserdeki zamansal esnekliğin dramatik anlatım üzerindeki etkisini değerlendirmiştir.

Türkiye'de yapılan çalışmalar incelendiğinde, Karlıdağ'ın (2022) Beethoven'ın sonat formuna getirdiği yenilikleri değerlendirdiği; Pekdemir Peker'in (2024) ise bestecinin piyano sonatlarındaki dramatik anlatım anlayışını ele aldığı görülmektedir. Bunun yanında Kahveci'nin (2026) yapısal analiz çalışması, Tempest Sonatı'nın form yapısı ve dramatik organizasyonu açısından önemli bulgular ortaya koymaktadır. Bunun yanında Dinçer (2019) Op. 2 No. 1, Elivar (2021) ise Op. 57 "Appassionata" sonatını yapısal ve yorumsal açılardan incelemiştir.

Ancak mevcut literatürde, yapısal analiz ile performans pratiğinin birlikte değerlendirildiği çalışmaların daha sınırlı olduğu görülmektedir. Özellikle zamansal esneklik ve artikülasyon tercihleri gibi performans unsurlarının yapısal analiz verileriyle ilişkilendirilmesi, literatürde yeterince ayrıntılı biçimde ele alınmamıştır. Bu çalışma, söz konusu boşluğa katkı sunmayı amaçlamaktadır.

6. ÖZGÜN DEĞER

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Nitel araştırma yöntemi; olayların, olguların ve sanatsal süreçlerin kendi bağlamı içerisinde ayrıntılı biçimde incelenmesine olanak sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Müzik alanında gerçekleştirilen yapısal analiz ve performans temelli çalışmaların büyük bölümü, yorumlama süreçlerinin öznel ve çok katmanlı yapısı nedeniyle nitel araştırma yaklaşımından yararlanmaktadır.

Araştırma kapsamında doküman incelemesi, nota analizi ve performans temelli değerlendirme yöntemleri birlikte kullanılmıştır. Tempest Sonatı'nın yapısal özellikleri analiz edilirken form yapısı, tonal ilişkiler, tempo geçişleri ve recitative pasajlarının dramatik işlevleri incelenmiştir. Bunun yanında ilgili literatürde yer alan tarihsel, teorik ve performatif yaklaşımlar karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Bu çalışmada özellikle dramatik gerilim, tempo ilişkileri, recitative pasajlarının işlevi, artikülasyon kullanımı gibi unsurlar performans pratiği bağlamında değerlendirilmiştir. Böylece teorik çözümleme ile icra pratiği arasında daha bütüncül bir ilişki kurulması hedeflenmiştir.

7. YÖNTEM

Bu çalışmada Ludwig van Beethoven'ın Op. 31 No. 2 Re minör Piyano Sonatı'nı, yapısal analiz ve performans pratiği ilişkisi çerçevesinde incelenmiştir. Araştırma sürecinde nota analizi, literatür incelemesi ve performans gözlemleri birlikte değerlendirilmiştir. Çalışmanın temel amacı, Tempest Sonatı'nın dramatik yapısını oluşturan unsurların performans kararları üzerindeki etkilerini incelemektir. Eserin nota örnekleri üzerinden görsellerle desteklenerek tematik gelişim, motifsel tekrarlar ve melodik dönüşümler ortaya konmuştur, açıklamalarla bütünlük oluşturulmuştur.

7.1. Araştırma Deseni

Tempest Sonatı'nın yapısal özellikleri analiz edilirken form yapısı, tonal ilişkiler, tempo geçişleri ve işlevleri incelenmiştir. Bunun yanında ilgili literatürde yer alan tarihsel, teorik ve performatif yaklaşımlar karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Karasar (2012), nitel araştırmalarda doküman incelemesinin, yazılı ya da görsel materyallerin sistematik bir biçimde incelenmesini içerdiğini ifade etmektedir. Bu bağlamda, Beethoven'ın orijinal nota metinleri temel doküman olarak ele alınmış, bu materyaller üzerinden betimleyici bir analiz gerçekleştirilmiştir (Karasar, 2012).

Bu araştırma deseninin seçilmesinin temel nedeni, Tempest Sonatı'nın yalnızca teknik veya biçimsel bir eser olarak değil; performans pratiği, dramatik anlatı ve yorum ilişkisi bağlamında çok boyutlu bir yapıya sahip olmasıdır. Bu nedenle araştırmada nicel verilerden çok, yorumlama süreçlerini açıklamaya yönelik analitik ve betimleyici bir yaklaşım tercih edilmiştir.

7.2. Araştırma Evreni ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Ludwig van Beethoven'ın piyano sonatları oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemi ise Beethoven'ın Op. 31 No. 2 "Tempest" adlı Re minör Piyano Sonatı'dır. Araştırmanın kapsamı belirlenirken Beethoven'ın tüm piyano sonatlarının ayrıntılı biçimde incelenmesi yerine, Tempest Sonatı'nın analiz edilmesi tercih edilmiştir. Bunun temel nedeni, eserin dramatik anlatı ve performans pratiği ilişkisi açısından Beethoven'ın en dikkat çekici sonatlarından biri olarak değerlendirilmesidir (Karlıdağ, 2022; Pekdemir Peker, 2024).

Araştırmada tarihsel kaynaklar, nota edisyonları ve ilgili akademik çalışmalar veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Bunun yanında çalışmanın kapsamı; performans pratiği, yapısal analiz ve yorum ilişkisiyle sınırlandırılmış, Beethoven'ın biyografik yaşam öyküsü veya tüm dönem sonatlarının ayrıntılı karşılaştırmalı incelemesi araştırma kapsamına dahil edilmemiştir.

7.2.1 Veri Toplama Teknikleri

Bu araştırmada veri toplama süreci, nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda çok yönlü kaynaklardan yararlanılarak yürütülmüştür. Araştırmanın temel veri kaynağını, Ludwig van Beethoven'ın Op. 31 No. 2 "Tempest" Sonatı'nın özgün nota metinleri ve güvenilir edisyonları oluşturmuştur. Eserin form yapısı, tematik gelişimi, dinamik kurgusu, artikülasyon detayları ve ifade unsurları doğrudan nota üzerinden incelenmiş; özellikle performans pratiğini etkileyen teknik ve yorumsal göstergeler ayrıntılı biçimde değerlendirilmiştir. Sonatın farklı bölümlerinde ortaya çıkan dramatik anlatım dili, tempo ilişkileri, karakter değişimleri ve icracıya yönelik ifade alanları, analiz sürecinin temel odak noktalarından biri olmuştur.

Araştırmanın ikinci aşamasında ise Beethoven yorumculuğu, klasik dönem sonat anlayışı, performans pratiği ve müzikal anlatı kavramına ilişkin yerli ve yabancı akademik kaynaklar taranmıştır. Bu kapsamda kitaplar, makaleler, tezler, eleştirel yazılar ve konser program notları incelenerek kuramsal altyapı oluşturulmuştur. Bunun yanında esere ait farklı dönemlere ve yorum geleneklerine ait profesyonel ses ve video kayıtları dinlenmiş; çeşitli piyanistlerin tempo yaklaşımı, rubato kullanımı, dinamik dengeleri ve dramatik anlatım tercihleri karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Araştırmacının esere yönelik bireysel çalışma ve icra sürecine dayalı gözlem deneyimi de veri toplama sürecine dâhil edilmiş; teknik çözümlemeler, pedal kullanımı, dokusal denge ve müzikal ifade seçenekleri uygulamalı performans pratiği içerisinde test edilmiştir. Elde edilen tüm veriler, eserin anlatısal yapısı ile yorum anlayışı arasındaki ilişkiyi ortaya koyacak biçimde bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmiştir.

8. BULGULAR VE YORUM: TEMPEST SONATI'NIN YAPISAL VE PERFORMATİF ANALİZİ

Bu bölümde, Ludwig van Beethoven'ın Op. 31 No. 2 "Tempest" Sonatı'nın üç bölümü, yapısal analiz ve performans pratiği ilişkisi çerçevesinde incelenmiştir. Her bir bölümün dramatik kurgusunu belirleyen dörder yapısal düğüm noktası saptanmış ve bu analitik bulguların icracının performans kararlarına (tempo esnekliği, rubato, artikülasyon ve dinamik dengeler) etkileri nitel bir yaklaşımla değerlendirilmiştir.

Klasik sonat formunun temel yapısının korunduğu ancak dramatik anlatım ve yapısal gerilimin yepyeni bir yaklaşımla ön plana çıktığı birinci bölüm, bestecinin biçimsel sınırları zorladığı fırtınalı bir anlatı sunmaktadır. Birinci bölümün iskeleti, yüzeydeki fırtınalı yapısına rağmen temelde yalnızca üç notalık dar bir motif çekirdeğinin (si-la-sol diyez) sürekli dönüşüme uğratılmasıyla inşa edilmiştir (Kahveci, 2026).

Bölümün açılışında yer alan *Largo* ve *Allegro* karşıtlığı, eserin anlatısal merkezini oluşturmaktadır. Eserin bütününe hâkim olan gerilimli atmosfer, tamamen sakin bir doğa manzarasından aniden kopan bir kasırga hissini andıracak biçimde sessizlik ve patlamalar arasındaki ani geçişlerle kurgulanmıştır (Risvas, 2016). İlk ölçüdeki *Largo* arpeji dinleyicide bir beklenti yaratırken, tonal merkez çevresinde dolaşan ancak kesin çözülmeyi sürekli geciktiren bu yapı, yapısal bir belirsizlik hissiyatı doğurur. İcracı açısından buradaki temel problematik, *Largo*'nun zamansal esnekliği ile *Allegro*'nun aceleci karakteri arasındaki geçişin nasıl sese dönüşeceğidir. Pedalla yaratılan akustik bulanıklık veya seçilen artikülasyon netliği, teorik analizden doğan ancak sahnede icracı tarafından yeniden var edilen performatif kararlardır. Largo ve Allegro kısımları arasındaki matematiksel tempo ilişkisi (yaklaşık 1:2 oranı), performansta ritmik bütünlüğün kaybolmasını engellemek adına içsel bir motorik nabızla birbirine bağlanmalıdır (Rothstein, 2009).

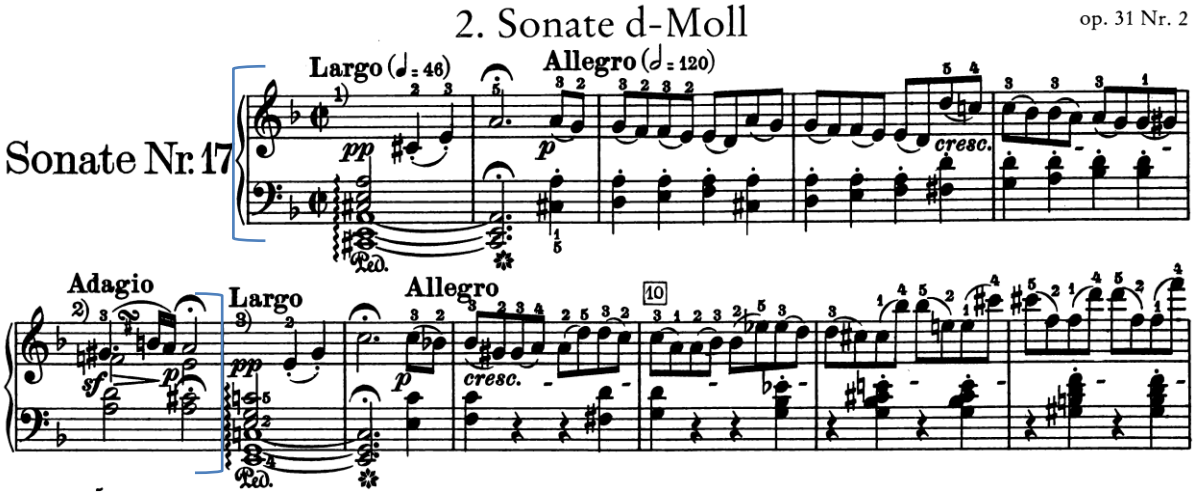

Şekil 1. I. Bölüm Ölçü 1-6 Arası Largo ve Allegro Karşıtlığı

Sol eldeki ısrarlı (ostinato) bas yürüyüşü ve sağ eldeki senkoplu, *sforzando* vurgulu yapılar, Beethoven'ın piyanoyu dramatik bir tiyatro sahnesi gibi kurguladığını göstermektedir. Eserdeki ritim, tempo ve metrik yapı sadece teknik birer organizasyon unsuru değil; performansı doğrudan şekillendiren anlatısal araçlardır. Buradaki ani dinamik değişimler ve ritmik gerilim, icracının fiziksel enerjisini metnin felsefesiyle bütünleştirmesini gerektirir.

Şekil 2. I. Bölüm Ölçü 21-41 Arası Ostinato Bas ve Senkoplu Vurgular

Performans pratiğinin en zorlu sınavlarından biri, yeniden sergi bölümündeki *recitative* (resitatif) pasajlarda ortaya çıkmaktadır. Beethoven'ın bu pasajlarda verdiği tek ve uzun pedal işareti, dönemin operalarındaki vokal resitatifleri anımsatsa da tamamen piyano tuşesine uyarlanmış akustik bir illüzyon yaratır. Bu kısımlar, dönemin *opera seria* geleneğindeki *secco* (kuru) resitatiflerin stilize edilmiş birer yansıması olup, piyanonun adeta bir şancı rolünü üstlendiği teatral bir sahne sunar (Rothstein, 2009). İcracının bu pasajları metronomik bir katılığa hapsetmemesi; *rubato* (zamansal esneklik) kullanımıyla ritmik belirsizliği estetik bir ifade unsuruna dönüştürmesi dramatik bütünlük açısından elzemdir.

Şekil 3. I. Bölüm Ölçü 143-148 Arası Recitative Pasajları

Bölümün kapanışı, sınırlı sayıdaki müzikal malzemenin sürekli dönüştürülmesiyle elde edilen devasa bütünlüğün, karanlık bir fısıltıya dönüşerek sessizliğe karışmasından oluşur. Bas partisinde uzak bir gök gürültüsünü andıran motiflerin icrasında, tuşe derinliğinin ve artikülasyonun mutlak kontrolü, yüzeysel fırtınanın ardındaki derin ve kontrollü organizasyonu yansıtır.

Şekil 4. I. Bölüm Ölçü 217-228 Arası Koda Bölümündeki Tınısal Çözülüşle Bitiş

Fırtınalı birinci bölümün ardından gelen *Adagio*, piyanonun tınısal sınırlarının orkestral bir derinlikle zorlandığı ve biçimsel dengenin yeniden kurulduğu bir soluklanma alanıdır.

Si bemol Majör tonundaki koral karakterli görkemli açılış, icracıdan geniş bir akustik saha ve polifonik bir duyuş talep eder. Geleneksel klavsen okulunun parmak odaklı mekanik icra anlayışı terk edilerek, çalgı doğrudan derin ve yoğun duyguların aktarıldığı dinamik bir ifade aracına dönüştürülmüştür (Pekdemir Peker, 2024). Beethoven dönemi piyanolarının (fortepiano) akustik özellikleri göz önüne alındığında, piyanistin buradaki tuşe ağırlığını bir yaylılar veya nefesliler korosu formunda kurgulaması, eserin orkestral potansiyelini açığa çıkaracaktır.

Şekil 5. II. Bölüm Ölçü 1-8 Arası Koral Açılış

Bölümün iç gerilimini sağlayan en önemli unsurlardan biri, sol elde beliren ve uzaktan duyulan bir ordu davulunu (timpani) andıran 32'lik ikileme ritimleridir. Performans pratiği açısından buradaki temel güçlük, sağ eldeki melodik akıcılık korunurken sol eldeki bu motorik ve ritmik baskının kesinliğinden taviz vermemektir.

Şekil 6. II. Bölüm Ölçü 17-22 Arası Timpani Motifleri

Ana temanın geri dönüşünde sağ elde yoğunlaşan süsleme (ornamentation) yapıları, salt mekanik bir çeviklik gösterisi olarak değerlendirilemez. Bu ince işlemeli figürlerin, melodik bir *rubato* esnekliğiyle ve vokal bir şan (*bel canto*) tekniğiyle icra edilmesi, Beethoven'ın müzikal düşüncesinin dramatik işlevini destekler.

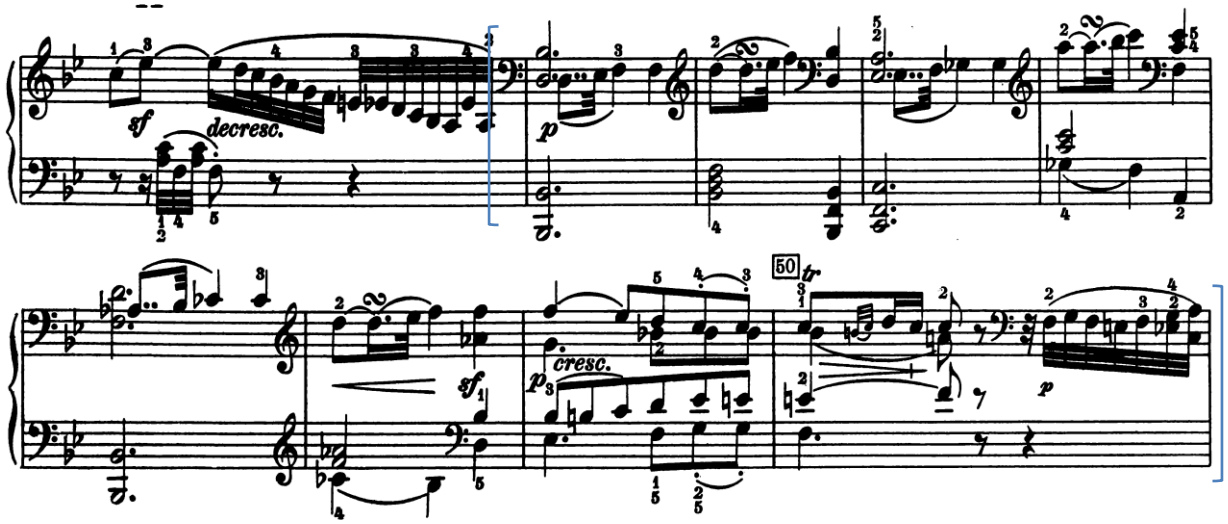

Şekil 7. II. Bölüm Ölçü 43-50 Arası Süslemeler

Eserin kapanışına doğru iki el arasında açılan devasa oktav boşlukları, bestecinin dönem piyanolarının sınırlarını zorladığının, piyanonun ses genişliğinin evrimine öncülük ettiğinin doğrudan bir kanıtıdır. Dönemin beş oktavlık piyanolarının fiziksel sınırları, bestecinin zihnindeki tınısal derinliği tam olarak karşılayamadığından, buradaki uç kayıt kullanımları enstrümanın evrimini zorlayan vizyoner bir arayışın sonucudur (Craw, 1948). Performans sırasında bu uzamsal boşluğun dinleyicide yarattığı izolasyon ve yalnızlık hissi, pedallama ve dinamik tercihleriyle özenle vurgulanmalıdır.

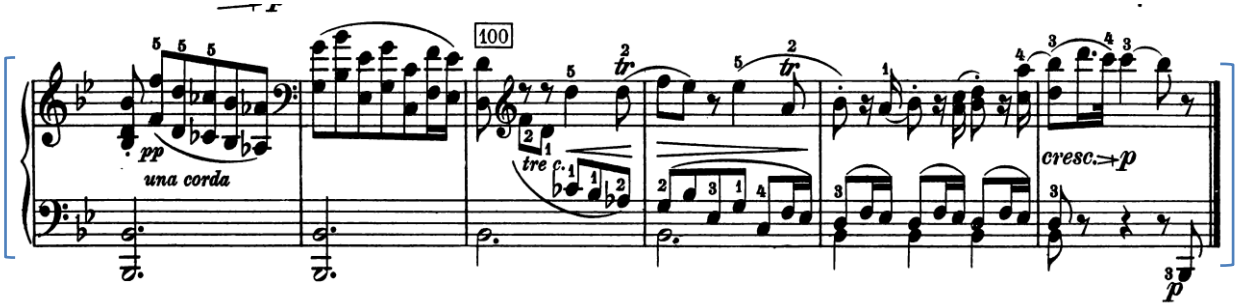

Şekil 8. II. Bölüm Ölçü 98-103 Arası Uç Kayıtların Kullanımı

Son bölüm, dramatik anlatının sürekli bir hareket ve ritmik bir takıntı (*moto perpetuo*) halinde sessizliğe karışarak döngüsel bir yapı sunar.

On altılık notalardan oluşan ve bölüm boyunca neredeyse hiç durmayan açılış motifi, kesintisiz bir hareket hissi yaratır. Bu motifin tarihsel süreçte dörtnala koşan bir at ritmiyle ilişkilendirildiği görülse de, icracının temel hedefi; metronomik istikrarı koruyarak bu akışı psikolojik bir takıntıya dönüştürmek olmalıdır.

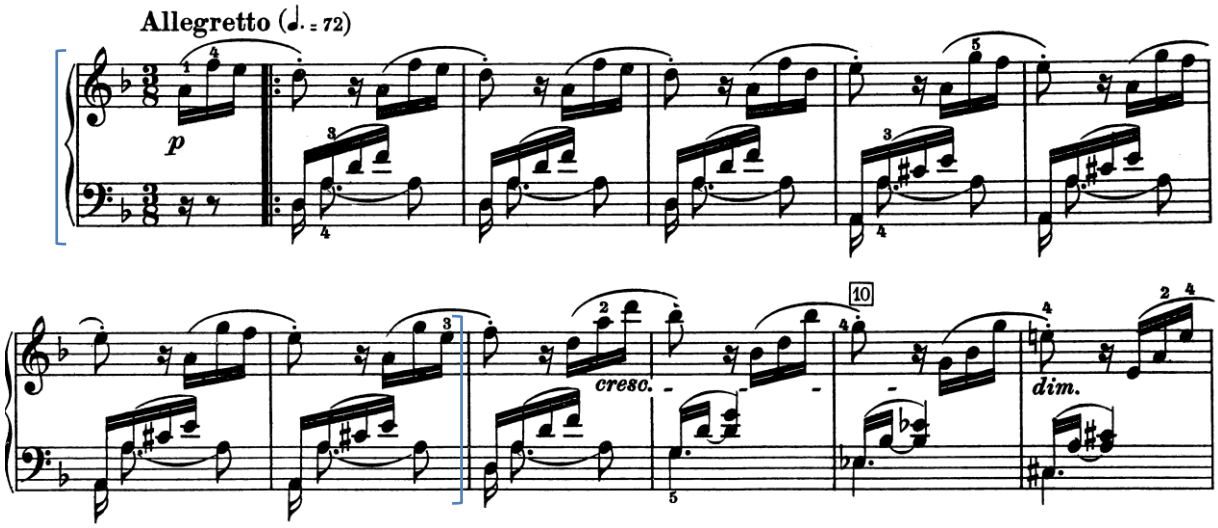

Şekil 9. III. Bölüm Ölçü 1-8 Arası Perpetuum Mobile Açılışı

İkinci tema bölgesinde güçlü zamanlardan zayıf zamanlara kaydırılan *sforzando* vurguları, dinleyicinin ölçü başı algısını kırarak güçlü bir metrik yanılsama (hemiola) yaratır. Performansçının artikülasyon seçimleri, bu ritmik asimetrinin ve metrik çatışmanın dinleyiciye aktarılmasındaki en önemli unsurdur.

Şekil 10. III. Bölüm Ölçü 43-67 Arası Senkoplu Metrik Yanılsama

Gelişme bölümünde fırtınanın fiziksel olarak en üst seviyeye ulaştığı, klavyeyi geniş aralıklarla kat eden devasa arpej ve gam pasajları yer alır. Bu noktada icracı, geciktirilmiş gerilimi ve dinamik enerjisini çok katmanlı bir pedallama stratejisiyle organize etmelidir.

Şekil 11. III. Bölüm Ölçü 201-214 Arası Gelişme Bölümünün Zirvesi

Bölümün kapanışı, güçlü ve geleneksel bir kadans akoruyla değil; ana motifin eksilerek, parçalanarak ve yavaşlayarak tek bir "Re" sesinde buharlaşmasıyla son bulur. Eserin yapısal yapısal çözülüşü, icracının fiziksel ve akustik performansının sınırlarının felsefi bir düzlemde test edildiği andır.

Şekil 12. III. Bölüm Ölçü 381-399 Sessizliğe Karışan Final

9. SONUÇ VE ÖNERİLER

Ludwig van Beethoven'ın Op. 31 No. 2 "Tempest" Sonatı üzerinde gerçekleştirilen nitel analizler ve performans gözlemleri, bu eserin yalnızca biçimsel bir yapı olarak değil, performans kararlarını doğrudan etkileyen dramatik bir süreç olarak değerlendirilmesi gerektiğini kanıtlamaktadır. Form analizi bulgularının icracının fiziksel pratiğiyle bütünleştiği noktalarda; özellikle *Largo-Allegro* zıtlığındaki yapısal belirsizlik, *recitative* pasajlardaki zamansal esneklik (rubato) gereksinimi ve uç kayıtlardaki (register) çalgısal sınır zorlamaları, eserin dramatik bütünlüğünü sağlayan asli performans unsurları olarak öne çıkmaktadır.

Araştırmanın pedagojik boyutu değerlendirildiğinde; çalgı eğitimi ve konservatuvar müfredatlarında bu tarz başyapıtların öğretimi salt teknik bir notasyon çözümlemesiyle sınırlı kalmamalıdır. Notaları teorik olarak analiz etmenin ötesinde, formun felsefesinin ve içerdiği geciktirilmiş gerilimin piyanistin bedeninde, tuşesinde ve artikülasyon kararlarında nasıl sese dönüşeceği bütüncül bir akademik yaklaşımla ele alınmalıdır. Gelecekteki çalışmalarda, Beethoven'ın diğer dönem sonatlarında da analitik bulgular ile performans pratiği arasındaki bağın nitel yöntemlerle incelenmesi önerilmektedir.

10. TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın yürütülmesi ve makalenin yazım sürecinde değerli bilgi, birikim ve tecrübeleriyle bana her daim yol gösteren, sanatsal ve akademik vizyonuyla çalışmama ışık tutan değerli hocam Doç. Dr. Özge GÜNCAN'a en içten teşekkürlerimi sunarım. Müzikal vizyonumun gelişmesindeki katkılarından dolayı Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı ailesine de ayrıca minnettarım.

Bu çalışma, Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nün LEE 512 kodlu Akademik Yazım ve Yayın dersi kapsamında hazırlanmıştır.

KAYNAKÇA

Barutcu, M. E. (2026). Revealing notational and musical details in different editions of F. Chopin's Op. 48 No. 1 Nocturne. *Revista Cultura Científica*, (24), 861–874.

Beethoven, L. v. (t.y.). *Sonate d-Moll, op. 31 nr. 2* (F. Lamond, Ed.). Breitkopf & Härtel. https://imslp.org/wiki/Piano_Sonata_No.17%2C_Op.31_No.2_(Beethoven%2C_Ludwig_van (Orijinal eser 1803 yılında yayımlanmıştır).

Craw, H. A. (1948). *A historical and stylistic analysis of the sonata, Op. 31, No. 2, in D minor of Beethoven*. North Texas State Teachers College.

Dinçer, M. (2019). *Ludwig van Beethoven'ın Opus 2 No.1 piyano sonatı birinci bölümünün incelenmesi ve öğretimine yönelik öneriler*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi.

Elivar, E. (2021). Beethoven Op. 57 "Appassionata". *Etnomüzikoloji Dergisi*, *4*(2), 287–306.

Kahveci, Ü. (2026). *Ludwig van Beethoven "Tempest" piyano sonatının yapısal analizi*. Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi.

Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler* (23. baskı). Nobel Yayın Dağıtım.

Karlıdağ, M. S. (2022). Ludwig van Beethoven'ın viyolonsel-piyano sonatı formuna kazandırdığı yenilikler. *İdil, 11*(100), 1799–1813. https://doi.org/10.7816/idil-11-100-10

Pekdemir Peker, R. (2024). Zamanın ötesinde bir besteci: Ludwig van Beethoven'ın evrensel müzik anlayışı ve piyano sonatları. *Konservatoryum – Conservatorium, 11*(2), 516–527.

Risvas, C. K. (2016). *L. v. Beethoven's Sonata Op. 31, No. 2 "La Tempesta": I. Largo-Allegro, a critical anthology on the form*. Hellenic American University.

Rothstein, W. (2009). Riding the storm clouds: Tempo, rhythm, and meter in Beethoven's Tempest Sonata. P. Bergé, J. D'hoe ve W. E. Caplin (Ed.), *Beethoven's Tempest Sonata: Perspectives of analysis and performance* içinde (s. 235–272). Leuven University Press. https://doi.org/10.2307/jj.26526706

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. baskı). Seçkin Yayıncılık.